

Yttrande över slutbetänkandet SOU 2017:1, För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (N2017/00222/HL)

Orsa kommun delar landsbygdskommitténs grundläggande utgångspunkt att de som bor och arbetar i landsbygderna ska ha samma möjligheter till ett gott liv som medborgarna i resten av Sverige. Landsbygderna ska ha samma förutsättningar att utvecklas som andra delar av vårt land. Då en enig kommitté står bakom förslagen ser vi fram emot en framgångsrik och snabb behandling av förslagen även i Sveriges riksdag och regering.

Vi tror att många av de föreslagna åtgärderna kommer att bidra till målet att det skall vara möjligt att verka och bo i hela landet. Det är viktigt att staten tar sitt ansvar och upphör med neddragningar av sina verksamheter på mindre orter och att man istället tittar på nya samverkanslösningar myndigheter emellan.

I detta yttrande lyfter Orsa Kommun fram ett antal synpunkter och kompletteringar.

Decentralisering -beslut ska fattas nära dem som berörs

För att Sveriges landsbygder ska kunna utvecklas utifrån sina förutsättningar måste kommuner och regioner ges mer makt att skapa utveckling och attraktivitet. Det handlar bland annat om att staten måste släppa ifrån sig makt till folkvalda församlingar som känner sin region och sin kommun och dess behov. Detta kan göras på flera områden genom att myndigheter decentraliserar funktioner till regioner och kommuner. Orsa Kommun vill inte se en kommunreform som ritar om kommungränser från ett kontor i Stockholm. I stället måste kommunsammanslagningar, om de ska ske, komma utifrån kommunernas egen vilja där den kommunala självbestämmanderätten värnas.

Återbäring av värden från naturresurser

Orsa kommun vill att regioner som bidrar med värdefull produktion får behålla delar av detta värde, och genom medlemskap i föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner deltar vi i arbetet för att avkastningen från vattenkraften ska komma kommunerna till del. Det måste löna sig för kommuner och regioner att förbättra sitt företagsklimat, göra produktiva investeringar och upplåta mark åt viktig infrastruktur och produktion. Därför bör de värden som skapas från exploatering av naturresurser regionaliseras.

Näringsliv och företagande

Orsa kommun instämmer i kommitténs föreslagna mål att landsbygdens förutsättningar skall tas tillvara för att skapa ett mångsidigt, konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv med god förmåga till förnyelse och att den styr mot en ökad inhemsk produktion av exempelvis livsmedel och energi för att minska sårbarheten vid en eventuell kris.

För att fler människor ska vilja starta och driva företag i hela landet är det viktigt att krånglet och administrationen minskar. Genom förenklingar sparar företagarna både tid och pengar och kan fokusera på sin verksamhet. Målsättningen bör vara att grundläggande uppgifter om företaget och dess verksamhet bara ska behöva lämnas en gång och till ett ställe. Förutsättningarna för ett starkt och konkurrenskraftigt näringsliv på landsbygden tillgodoses genom förbättrade villkor för företagare.

För att förnyelse, utveckling och omställning skall ske behöver tillgången på finansiellt kapital förbättras. Det måste bli lättare för företag på landsbygden att få möjlighet till extern finansiering. Det behövs en mer jämställd tillgång på offentlig finansiering för att öka kvinnors företagande och det är bra om Almi får ett tydligt uppdrag.

Näringslivspaket till kommuner med extra stora utmaningar

Ifrån Orsa kommuns sida är vi positiva till förslaget om näringslivspaket till kommuner med särskilt stora utmaningar, men anser att förslaget om hur urvalet av kommuner ska ske måste ändras. Det finns redan idag en indelning i stödområden med avsikt att stimulera företagande. Orsa kommun anser att föreslaget näringslivspaket ska omfatta alla kommuner i stödområde a.

Vi välkomnar förslaget att kommuner ska få bättre möjligheter och förutsättningar att, i överenskommelser med lärosäten, erbjuda högre utbildning i den egna kommunen på ett lokalt utbildningscentrum. Avskrivning av studielån är en modell värd att pröva för att säkerställa tillgången på utbildad personal.

Digital kommunikation och transportinfrastruktur

Tillgången till snabbt bredband är en avgörande faktor för att kunna verka på landsbygden. Väl fungerande digital kommunikation är därmed en överlevnadsfråga för landsbygden och en tillgång alla måste ha. Det regelverk som finns för var bidrag till bredbandsutbyggnaden utgår ifrån tätorts begreppet som har sin utgångspunkt i SCB's definition. Genom denna tolkning har stora delar av Orsas landsbygd i detta hänseende blivit att betrakta som tätort. Orsa kommun anser att detta regelverk behöver ändras.

En väl fungerande transportsektor är viktig för hela landet. På landsbygden finns stora behov av underhåll och investeringar av både vägar och järnväg, varför vi instämmer i förslaget att Länsstyrelserna ges i uppdrag att redovisa landsbygdernas behov av detsamma i planeringsunderlaget till länsplanerna för regional transportinfrastruktur samt att Trafikverket prioriterar åtgärder på landsbygden. Detta är av stor vikt för att åstadkomma hållbara godstransporter, säkerställa goda kommunikationer som möjliggör pendling.

Samhällsplanering och bostadsbyggande

Orsa Kommun vill understryka behovet av översyn av VA-lagstiftningen som idag hanteras i flera lagar utan samordning. Att små kommuner i vissa fall blir tvingade att inrätta verksamhetsområden med kommunalt vatten och avlopp medför stora kostnader. I särskilt fokus står §6 i Vattentjänstlagen där rättspraxis har utvecklats till att det blir kommunernas skyldighet att ordna allmänt va (kommunalt) om bebyggelsen i landsbygderna anses ingå i ett större sammanhang. I vissa fall kan detta vara samhällsekonomisk rätt, men Orsa Kommun anser att det måste gå att göra en skälighetsbedömning i varje enskilt fall. Det borde också vara möjligt med VA-samverkan genom gemensamhetsanläggning, och kanske också öppna upp för privata företag som kan erbjuda allt från projektering till drift av en VA anläggning på de enskilda fastighetsägarnas uppdrag.

Orsa kommun delar kommitténs uppfattning att regeringen måste säkerställa att reformeringen av strandskyddsbestämmelserna får avsedd effekt. Idag är tolkningen av bestämmelserna sådan att den motverkar byggnation på och utveckling av landsbygden.

Ett annat konkret hinder för byggande och utveckling av landsbygden som Orsa kommun identifierat är det generella skyddet för odlingsrösen i jordbruksmark. Det bör vara möjligt att ta bort, flytta eller samförlägga odlingsrösen eller delar av odlingsrösen i de fall rösena saknar höga värden för växt- och djurlivet eller kulturmiljön. Exempelvis för att göra brukandet av jordbruksmarken enklare eller att kunna anlägga en väg till ett nytt bostadshus.

Förslaget om särskilda landsbygdslån för bostadsbyggande är mycket bra. Detta kan få fart på bostadsbyggandet på en ort där en fastighets pantvärde är lägre än produktionskostnaden samtidigt som prisutvecklingen på bostadsmarknaden är svag.

Kommersiell service, välfärdstjänster och kultur

Kreditinstitutens ansvar att tillgodose behovet av kontanthantering och betaltjänster måste säkerställas. Postservicen får inte försämrats. Det är av stor vikt och en förutsättning för små- och medelstora företag som säljer varor eller tjänster till kunder i storstadsregionerna att ha samma konkurrensvillkor som övriga landet. Det är positivt att kommittén framför vikten av insatstid för Polisen. Vi ser det som viktigt att det även säkerställs en lokal närvaro av Polisen i alla kommuner i landet.